REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 252. Brașov, Joi 15 (28) Noemvrie 1907.

A fost să fie...

A fost să fie, ca afacerea Vaida, înainte de a fi îngropată, să mai dea prilej încăodată la isbucnirea unor scene furtunoase în camera ungară, ca și atunci, când s'a zămislit. Numai, că viforul nu s'a descărcat de astădată asupra Românilor, ci asupra deputaților croați, dintre cari unul a încercat să vorbească în limba croată la raportul comisiunei de imunitate, ce s'a desbătut în ședința de ieri.

La așa ceva nimeni nu s'a așteptat. Nu s'a așteptat cu deosebire guvernul, care, după cum a eșit la lumină în decursul desbaterilor, se înțelesese cu clubul naționalist, ori mai bine zis, cu deputații români din acest club, să se înmormânteze în toată liniștea acea iritantă afacere, ținând unul sau doi dintre acești deputați câte o vorbire scurtă spre a ei vecinică pomenire. A ținut să vorbească, după Dr. I. Maniu, deputatul croat Lorkovici în limba croată. Abia a început însă să vorbească, când deodată a erupt furtuna cu strigări din toate părțile „să vorbească ungurește! Nu-l lăsăm să vorbească croățește!“

Croații au aflat de bine a zice și ei o vorbă, când se tractează de imunitatea violată a unui condeputat. „Mâne poimâine ni se poate înfâmpla nouă Croaților să fim dați afară din sală, cum puteam deci să tăcem?“ Cam așa au esplicat Croații amestecul lor în desbatere, declarând, față cu afirmațiunile contrare, că chestiunile de imunitate sunt chestiuni comune.

Adevărul este că sunt și trebue să fie chiar după natura lor chestiuni comune, dar unii, între cari și Kossuth, au susținut că n'ar fi comune, deoarece nu sunt amintite în mod taxativ în §-ul legei pactului ungaro-croat, care stabilește cari chestiuni sunt a se conzidera de comune. Croații însă după acea lege au în genere dreptul de a se folosi de limba lor maternă și șoviniștii de pe băncile independiștilor stau să crepe de ciudă și de năcaz, că este așa și nu altfel și — cum s'a văzut în decursul ședinței de eri — ar vrea să schimbe acest lucru cu forța. Președintele Iusth s'a purtat de astădată cu mult cumpăt, recunoscând acest drept al Croaților, dar ce folos că gălăgioșii țipau și strigau cât puteau mai departe, că nu vor să-i mai audă vorbind în limba croată, așa că lui Iusth nu i-a rămas alta decât să suspendeze ședința.

In pauză Wekerle și-a desfășurat iarăși virtuozitatea în aranjarea de compromisuri și a reușit și de rândul acesta cu ajutorul lui Iusth și a colegilor săi din guvern. După discuții înfocate și diferite amenințări de-o parte și de alta, s'a ajuns în cele din urmă la o înțelegere de a aplana conflictul pe temeiul, că propunerea comisiunei de imunitate în afacerea Vaida este rezultatul unui compromis între guvern, majoritate și naționaliști. Croații s'au învoit ca deputatul Lorkovici, să declare în limba croată că el a crezut că are de-a face cu-o cauză comună, dar, după ce a auzit de acel compromis dintre guvern și naționalități, renunță la cuvânt.

Li s'a luat o peatră de pe piept nesăbuiților independiști, când au auzit de acest mod de aplanare a conflictului, ce l'au provocat cu Croații. Ceea ce i-a supărat așa de mult n'a fost atât că Lorkovici a vorbit în limba croată, căci de câteva săptămâni nu se vorbește în camera ungară decât în aceasta limbă, cât mai mult că vrea să vorbească la o chestie ce privea pe Români și pe celelalte naționalități și, firește, în favorul acestora. De aici acea spontană isbucnire de mânie și de ură. Printr'asta se esplică că Wekerle în pauză ca să-i desarmeze pe Croați le-a zis: „Băgați de seamă, că nu vă voiu putea apăra contra unor agresiuni de forță brutală, dacă veți stărui ca Lorkovici să vorbească. M'am înțeles cu Românii ca numai ei să i-a cuvântul la raportul comisiei de imunitate“. Ba unul dintre gălăgioșii kossuthiști le striga în gura mare, „că chiar și Vasile Lucaciu s'a mulțumit cu raportul comisiei de imunitate“.

In cele din urmă Croații au lăsat să fie capacitați. Așa s'a trecut la ordinea zilei peste afacerea Vaida, evitându-se vr'o nouă complicațiune.

Până când însă va putea să meargă tot așa? — Aceasta este altă întrebare.

Ugron și Lucaciu. Cu aluzie la cunoscuta și mult comentata convorbire pe culoare între acești doi deputați, Ugron Zoltán, prezidentul unei societăți secuești, a trimis o lungă adresă unei »Societății Generale« a Săcuilor, cerându-i să ancheteze următoarele puncte: 1) Să adune date, dacă »funcționarii naționaliști«(?), după ce trec la pensie, nu desfășură activitate ce vatămă statul național maghiar? 2) Ce influință are pentru statul maghiar ajutorul de stat, acordat preoților, învățătorilor și notarilor de altă naționalitate? 3) Ce influință au asupra supremației maghiare reuniunile, asociațiile și societățile pe acții? 4) Este cu cale a se acorda dreptul de instituții publice, școalelor de limbă străină? 5) Pretinde oare practica, ca registrelor, socotelilor comerciale, etc., redactate în limbă străină, să li se conceadă favoruri?

Cinci răspunsuri la *o* creangă de măslin!

Cvota. In locul motivării originale, care se referă la situația economică și financiară, comisia a primit motivarea lui Széll K. care se învoește la ridicarea cvotei sub influința situației politice, în vederea unei transacții permanente. La nunciul comisiei austriace s'a aderat cu un răspuns în acest înțeles.

M. Polit între alegători. Dăm după ziarele maghiare darea de seamă, ce a făcut dep. Polit, în trei limbi, în cercul electoral Chichinda-mare. Stăruise cu deosebire asupra situației croate. Obstrucția Croaților nu e întâmplătoare nici »atout-prix«, ci organică. Ea provine din scormonirea chestiei de limbă, pe care toate regimele de până acum o considerau de tranșată. Până nu se vor rezolvi echitabil toate cererile juste ale Croaților, obstrucția va izbucni necontenit, la tot proiectul. *In obstrucția lor, la proiectul de autorizare, se vor împărtăși deputații naționaliști și disidenții kossuthiști deasemenea.* Situația de acum din Croația se aseamănă cu situația din 1883. Atunci, generalul Romberg n'a putut înăbuși în sânge mișcarea pentru emblemă. Coloman Tisza a trebuit să cedeze. Astfel va trebui să facă și Wekerle, căci în o nouă alegere ar ieși numai intransigenții starceviciani în număr mai mare. Coaliția croată are încă cele mai multe simpatii față de maghiari, — între toate grupările.

Din Austria. In contra atitudinei lui Lueger, luate în congresul catolic, Luni s'au adunat 400 profesori universitari și secundari, conbătând vehement nizuințele de a fereca în dogmele catolicismului libera cercetare științifică. Adunarea a ținut până noaptea târziu. A fost prezidată de prorectorul *Meyer.*

Marii proprietari din România contra proiectelor guvernului. Luni s'au întrunit în București marii proprietari, membrii ai societății agrare, pentru a să constătui asupra proiectelor guvernului, prezentate comisiunei parlamentare. Adunarea a fost prezidată de D-l *P. P. Carp*, șeful partidului conservator și președintele societății agrare. La întrunire au luat parte peste o sută proprietari mari. După o desbatere mai lungă, la care au luat cuvântul D-nii P. P. Carp, C. Hiotu, Alexandrescu, P. Scorțescu, Corlătescu, s'a votat următoarea moțiune:

»Membrii societății agrare, întruniți în ziua de 11 Noemvrie 1907, luând cunoștință de proectele agrare ale guvernului și de contra-proectele partidului conservator și ispirați de adevăratele principii, pe care este rezimată orice societate, principii care impun respectul drepturilor fiecărui, însărcinează comitetul societății a combate cu toată energia proectele guvernului, a căror tendință sub cuvânt de protecțiune a muncii, distrug bazele proprietăței și opresc progresul prin măsuri arbitrare și despotice«.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Dezertor...

— Schiță. —

Se dăduse ordin de plecare în permisie a câte 12 recruți de companie, în vederea sărbătorilor Crăciunului.

Adunați pe două rânduri, în sala companiei, flăcăoanii așteptau sosirea căpitanului — un militar prea sever... grav chiar — care avea să numească, după recomandația sergentului major, pe acei cari aveau să fie fericiții, ce au să-și mai îndulcească viața de cazarmă amărâtă, nemiloasă, streină, cu câteva zile de viață ticnită a locurilor și ființelor în mijlocul cărora au crescut.

Afară nouri negri alergau prin văzduh, mânați de vântul, ce-și frângea trupul — în țipete tânguioase — de geamurile companiei, zugrăviți cu flori de ghiață. Prin ochiurile rămase ne 'nghețate, se vedeau fulgi, ce rătăceau, svârliți în rotocoale.

Soldații cu fețele pierdute și mințile îngândurate stau muți — de frica necunoscutului — în golul companiei, pe când gradații, strânși la gura sobei, dau drumul fumului din țigări, să se ducă pe hornă, căci în companie nu-i voe de fumat. Din când în când, câte unul mai trece pe dinaintea frontului trist și gânditor și mai inspectează pe recruți de și-au făcut nasturii, rupându-i cu totul dela acei ce par' că nu strălucesc de ajuns pe ferfenițele albastre cu vipușcă roșie, strigând:

— Ce, răcane? Ți-i degrabă, să te duci la fata lui nenea Ion, de n'ai avut când a-ți face nasturii?

Ori.

— Da călcâiul nu face parte din regimentul 12? — la câte unul, ce-și văcsuise cismele și nu dăduse bine cu vacs și pe călcâie.

Ușa se deschide iar sergentul de zi strigă:

— La rând — *Drepți!*

Apoi cu mâna la capelă dete raportul companiei.

Căpitanul, mozolindu-și o mustață între dinți, urmat de sergentul major, începu a măsura — în pașii largi — cu privirea, întinderea frontului. Apoi începu a cere despre fiecare soldat în parte științi de: cum să poartă, cum ascultă de ordinile superiorilor, ce silință își dă la învățarea intrucției teoretice și practice în fine de tot, ce privesc datoriile de oștean. Cei aleși sunt strigați pe nume. Pe Petrea Chiriță îl înăbușeau sudorile.

Inima îi bătea de îi sălta tunica de pe piept, pe când dinții, deși-l treceau căldurile, îi clănțăneau în gură. Ochii îi stăteau pironiți la căpitan.

— Acest soldat e cu totul insubordonat — zise sergentul major, când ajunse în dreptul lui — și căpitanul trecu mai departe.

O negură se puse înaintea ochilor lui Petrea Chiriță și mai aproape să cadă grămadă pe asfaltul înghețat. Nu-și închipuia el că sergentul major să fie așa de cânos la inimă, căci știa el că numai vrăjmășia, purtată de nouă neamuri, dintr'o judecată pentru stricarea unui hotar, era pricina arătării pizmașe, ce-i făcuse către căpitan.

După ce și al doisprezecelea fu ales, se comandă ruperea rândurilor; iar recruții se împrăștiară pe la paturile lor: unii, înotând în valurile bucuriei, că-și vor revedea locurile părăsite de aproape două luni; iar unii — cei rămași — chinuiți de gândurile negre, ce frământă mintea celor desnădăjduiți, sătuli de necazurile vieții.

Vremea, îmbrobodită de nori, se întunecase de tot. Vântul se întărise: șuiera prin pălăria de tablă a căzărmii, plângea printre ramurile desfrunzite ale salcâmilor, învârtea fulgii de omăt, ce cădeau cu nemiluita din încrețiturile nourilor. Ziua scădea din ce în ce, iar umbrele înserării se așterneau peste orașul introenit, străpuns de globuri de lumină împrejurul cărora se joc fulgii.

In companie cei doisprezece își pregătesc muniția, pe când cu gândul călătoresc, mai înainte, la acei, pe cari au să i revadă. Și inima le dă ghiez par'că la câte unul, ca să treacă vremea mai repede, să îngâne câte un cântec de dor... de aceea s'aude:

Cuculeț cu pana sură
Ce tot cânți la noi pe șură?
Ori ți-i foame, ori ți-i sete,
Ori ți-i dor de codru verde?

Nu mi-i foame, nici mi-i sete,
Nici mi-i dor de codru verde;
Ci mi-i dor de satul meu,
C'am lăsat trei mândre 'n el!...

Pe când dintr'un colț întunecos, un orășean își plânge durerea și amarul, în cântece de jale:

De cât o viață tristă
Și-un trai nesuferit,
Mai bine un glonț de pușcă
Și moarte la minut!

Râsetele și glumele gradaților, tologiți pe paturi, cum și a celor ce și-au predat muniția în regulă magazinerului, răsunau a pustiu în inima celor ce vor rămânea în cazarmă, și mai cu samă într'a lui Petrea Chiriță, a cărui sufiet era apăsat și de greutatea urei, ce vedea că-i poartă sergentul major.

Un sunet metalic în tonuri prelungi și tânguioase cu întreruperi scurte străbătu văzduhul trist, mohorât, învelit în ceața nopții viforoase.

Amnestiarea desertorilor.

Publicăm în următoarele punctele principale ale decretului de amnestiare a Maj. Sale Monarchului nostru, pe care l'am semnalat în n-rul nostru de eri, la ultimele ştiri. Iată dispoziţiunile mai importante ale acestui decret:

1. Tuturor membrilor aparţinători armatei şi marinei de răsboiu, cari se află în arest pentru neobservarea unui ordin de convocare, respective pentru delictul primei desertări, li se iartă pedeapsa cu ziua de 2 Decembrie n. 1907.

2. Tuturor membrilor aparţinători armatei şi marinei, cari sunt traşi în cercetare pentru un delict comis inainte de 2 Dec. 1907, şi în contra cărora s'a dat un mandat de urmărire pentru un astfel de delict, sau cari se aşteaptă la o urmărire sau pedeapsă disciplinară, li se iartă continuarea cercetărei şi pedeapsa, şi anume, acelora, cari încă nu sunt traşi în cercetare, pe lângă condiţiunea, ca în restimpul dela 2 Dec. n. 1907 până cel târziu la 1 Dec. 1909 să se anunţe în persoană la una din autorităţile politice sau militare din ţară, pentru a fi luaţi în considerare la amnestiare.

3. Tuturor membrilor aparţinători armatei sau marinei de răsboiu, cari pentru delictul deserţiunii, au fost osândiţi să servească peste timpul de serviciu obligat, li se iartă prelungirea serviciului cu ziua de 2 Dec.

Decretul esceptioneàză apoi dela amnestiare pe cei, cari au comis delicte în înţelesul §-lui 6 a legei din 1890 şi a §-lui 4 a legei pentru Bosnia şi Herţegovina, din anul 1904 şi pe cei cari au fost deja pedepsiţi (degradaţi) pentru delictul deserţiunei.

Ministerul de răsboiu a luat deja dispoziţiunile necesare pentru executarea acestui decret. Intre altele, ministeriul de răsboiu dispune, ca acelor persoane, cari fiind în străinătate şi-au exprimat la consulatele austro-ungare din respectiva ţară intenţiunea de-a se reîntoarce acasă spre a fi împărtăşiţi de amnestiare, să li se libereze din partea consulatelor, documente de legitimare. In cazul când vor fi presentate astfel de documente, autorităţilor din Austro-Ungaria, aceste să certifice pe ele anunţarea respectivelor persoane.

Amnestierea aceasta este pentru Ungaria de o deosebită importanţă, fiindcă ea va promova în măsură mare reîmpatriarea emigranţilor din America. Este lucru ştiut, că între emigranţii ungari se află mulţi desertori, cari cu toată situaţiunea ecocomice nefavorabilă din America, prin care au fost dimişi mii de lucrători din serviciu, nu se puteau reîntoarce în patrie. Prin decretul Maj. Sale li s'a făcut acum posibilă reîntoarcerea.

Situaţia noastră în faţa ştiinţei din Apus.

Am dat ieri o scurtă notiţă despre articolul renumitului profesor de istorie, la universitatea din Berlin, *Delbrück*, articol publicat în revista pentru ştiinţe: »Preussische Jahrbücher«. In notiţa de ieri am scos la iveală partea referitoare la Saşi. Publicăm aci câteva fragmente, cari dovedesc o înţelegere clară şi nepreocupată a marelui învăţat, pentru situaţia reală a popoarelor din Ungaria. Articolul poartă titula: »Viitorul Austro-Ungariei — Saşii Transilvăneni«, şi începe cu analiza situaţiei create în Austria de sufragiul universal. Analiza situaţiei din ţara noastră o începe, arătând cât de puţin poate ademeni pe naţionalităţi cultura şi limba maghiară, care e foarte izolată, apoi urmează:

»Astfel s'au declarat şi în Ungaria tocmai aceleaşi lupte naţionale ca acelea, cari au bântuit în Austria şi întocmai ca aici ele se vor sfârşi cu victoria naţionalităţilor. Arma, care le va da aceasta învingere, deşi nu este încă gata, totuşi se pregăteşte în făurişte; e iarăş votul universal secret. Numai cu ajutorul unui drept de alegere şi printr'un procedeu de alegere foarte bizar şi schilod, care dă o influenţă decizătoare funcţionărimei ungureşti, s'a putut ţinea în vigoare până acum domnia parlamentară ungurească. Dar în momentul când se va introduce adevăratul vot universal, s'a dus cu dominaţia aceasta«.

Despre Saşi spune acestea:

»Acest popor mic s'a bucurat până acum de o mare simpatie la noi în urma apărării îndârjite a germanismului său protestant în nemijlocită legătură cu cultura germană.

»Această simpatie se va pierde în curând, dacă nu se va întâmpla o schimbare în spre bine în cercurile diriguitoare de până acum. E clar, că misiunea Saşilor ar fi fost să să pună în fruntea mişcării naţionalităţilor în Ungaria.«

La viaţa parlamentară nu i-au parte Saşii, zice Delbrück. în continuare. Işi dau cele 13 voturi unui partid maghiar, cu condiţia *tăcută* de a fi lăsaţi în vechile lor privilegii cu instituţiile bisericeşti-şcolare. Li-e teamă, că guvernul poate să le răpească aceasta cu o mişcare de condeiu, dar aceasta politică e egoistă şi mioapă. Egoistă fiindcă Saşii nu se cugetă la celelalte 2 mil. de germani, din Ungaria, şi prin acest egoism al lor, ei sunt »trădători de neam«. Mioapă, fiindcă: »Ea speează că ungurii vor rămânea învingători şi se vor menţine în domnia lor de acum. Chiar şi în cazul acesta însă ar însemna politica săsească pe seama poporului său numai binefacerea conoscută a lui Polifem, de a fi mâncată mai la urmă, căci dacă vor fi ajuns ungurii la maghiarizarea ce'orlalte naţionalităţi, nu vor cruţa la nici un caz nici pe Saşi. Pentru fiecare însă, care priveşte nepreocupat cât de cât în viitor, e lămurit ca lumina zilei, că zilele supremaţiei ungureşti în forma lor actuală sunt numărate. Croaţii, Slovacii şi Românii îi vor bate conduşi fiind de regele lor. Ce se va alege de cele 220 de mii de Saşi printre cele 2 milioane de Români, dacă vor fi stat pe timpul luptei pentru libertate pe partea ungurilor?«

Adevărata politică poate fi prin urmare, conclude autorul, numai împărtăşirea în lupta generală pentru libertate, şi astfel câştigarea dreptului la stima şi răsplata popoarelor conlocuitoare. Dacă actualii deputaţi sunt prea slabi de opoziţie, *neamul* săsesc să se trezească şi să trimită pe alţii în loc.«

»Dacă va rămânea însă şi neamul liniştit şi nu va răspunde, atunci i s'au tăiat firele vieţii şi nici că va trebui să simţim, noi, cei din Germania, nici chiar milă cu compatrioţii, cari au durmit cât timp îi chema soarta la fapte în ceasurile faptelor«.

Ştiri din Bucureşti.

12 Novembre v. 1907.

Mişcarea comercianţilor de beuturi. — Sosirea în capitală a familiei regale romăne. — Deschiderea corpurilor legiuitoare. — O statistică. — Epidemii.

Mişcarea comercianţilor de beuturi spirtuoase a luat proporţiuni foarte mari, ceeace s'a văzut la congresul ţinut eri în sala Dacia, şi la care au luat parte peste 2000 comercianţi din capitală şi din provincie. Cu toate că ministrul de finanţe, a făcut unele modificări principale în proiectul de lege asupra monopolului cârciumelor, toţi cârciumarii se opun şi cer următoarele modificări esenţiale, cari se cuprind în memoriul, pe care îl vor prezenta guvernului:

1) Libertatea comerciului de beuturi în toată ţara, fără temere că se vor înmulţi cârciumile, căci după legile actuale nu se poate deschide o prăvălie nouă fără autorizarea Camerei de comerciu respectivă.

2) Reglementarea comerciului de beuturi, astfel ca debitanţii dela ţară să nu aibă dreptul de a vinde pe datorie şi cei ce vor contraveni să fie aspru pedepsiţi.

3) La ţară cârciumele să se închidă la ora 9 seara, iar Duminecile şi sărbătorile să fie închise până la orele 12 ziua.

4) Să se facă o lege cât de aspră contra beţiei şi beţivilor.

5) Autorităţile să-şi ia sarcina de a strânge de prin localurile publice minorii şi femeile de moravuri uşoare.

6) Infrânarea comerciului ambulant de beuturi sub ori ce formă.

7) Să se i-a măsurile cele mai energice şi să se prevadă pedepse grele contra falsificărei de beuturi şi alimente.

8) Să se i-a măsuri de propagandă contra alcoolismului, prin conferinţe, broşuri, etc.

Cârciumarii vor ţine o nouă întrunire, Dumineca viitoare. Cu toate aceste în cercurile guvernamentale se afirmă că guvernul este hotărît să prezente legea aceasta Corpurilor legiuitoare, cu modificările făcute de ministrul de finanţe. Mai multă grije produce guvernului mişcarea membrilor societăţii agrare, compusă din marii proprietari, care în şedinţa sa ţinută ieri o votat o moţiune prin care declară că va combate cu energie proiectele agrare ale guvernului, despre cari zice că ţintesc la distrugerea marei proprietăţi. Pentru acest scop s'a ales un comitet de acţiune, care să organiseze marele meeting de protestare, anunţat pe Dumineca viitoare.

— După ultimele dispoziţiuni M. S. Regele şi Regina, vor sosi în capitală Miercuri, când îşi vor lua reşedinţa de iarnă în palatul regal. In aceeaşi zi va sosi şi familia princiară, care se va stabili în castelul de la Cotroceni.

— Joi, 15 Novembre, se va face cu ceremonialul obicinuit deschiderea sesiunei ordinare a Corpurilor Legiuitoare. Regele va ceti în persoană decretul de deschidere.

— După o statistică întocmită de Primăria Capitalei, în cele 70 de şcoli comunale din Bucureşti se află o populaţie şcolară de 14,905 copii dintre cari 8438 băeţi şi 6457 de fete. Din cele 70 de şcoli, 32 sunt de băieţi, 20 de fete, 6 mixte şi trei rurale mixte. Afară de aceste mai sunt 100 şcoli particulare de ambele sexe.

— De câte-va zile avem o vreme foarte urâtă şi umedă. Dimineaţa şi seara e ceaţă şi burează necontenit. Din cauza acestui timp nefavorabil bântue diferite boale, iar mortalitatea a crescut în mod simţitor. Cu deosebire bântue scarlatina şi influenţa. Intr'o singură săptămână au murit de tuberculosă 21 de persoane. Autorităţile sanitare comunale, în frunte cu harnicul ajutor de primar Dr. Butescu, îşi dau toate silinţele ca prin măsuri urgente şi energice să împiedece întinderea diferitelor boale, cari fac atâtea victime.

C.

In chestiunea şcoalelor.

Cetim în »Tel. Rom.«: »Pe Marţi (13/26 Nov.) sunt chemaţi la Sibiiu jumătate din protopresbiterii arhidiecezei, iar peste opt zile vor fi chemaţi ceilalţi, la consfătuire, pentru aflarea modalităţilor executării nouei legi şcolare. Obiectul de căpetenie al acestor consfătuiri este, a se stabili, cari şcoale din ale noastre confesionale din arhidieceză pot fi susţinute fără ajutor de stat, şi pentru cari va trebui să se ceară ajutor dela stat?«

*

In legătură cu ştirea de mai sus aflăm, că Vinerea trecută d-l protopop Vasile *Voina*, a ţinut o consfătuire cu învăţătorii tuturor şcoalelor române gr. or.. din tractul protopopesc al Braşovului, ca să se informeze mai de aproape despre situaţiunea acestor şcoale.

Ni se spune că d. protopop, fără a face multă vorbă, le-a declarat învăţătorilor, că după a sa părere, în acest prim protopopiat al archidiecezei numai şcoalele române poporale din oraşul Braşov, s'ar putea susţinea fără ajutor dela stat; apoi, că după o prea scurtă discuţiune, s'a enunciat părerea dlui protopop drept rezultat al consfătuirei.

Am rămas consternaţi şi de sigur vor fi consternaţi şi părinţii protopopi adunaţi în Sibiiu, când vor auzi, că poporaţiunea română rurală din comitatul nostru, cu Săcelele (şeapte sate) cu tot n'ar fi capabilă să susţină nu două, trei, dar nici măcar o singură şcoală poporală confesională din propriele mijloace, fără de a recurge la ajutorul ce-l oferă legea lui Apponyi. Această înseamnă nici mai mult, nici mai puţin, decât a ceda de bună voe terenul nizuinţelor de cutropire, fără de a face măcar o încercare serioasă de apărare!

Era »stingerea« dată de gornistul de gardă, ce păta albul luminos al bătăturii înămolită în omăt de lângă corpul de gardă.

Norii se mai răspândise, iar printre destrămăturile lor, licărea câte-o stea din când în când, ascunzându-se apoi iar pe după alţii — în trecere fugarnică. Vântul îşi dăduse de tot duhul, iar pe fereşti gerul zugrăvea flori de ghiaţă.

Cazarma, cuprinsă în vraja odihnei de noapte, se cufundă în muţenia pustiului din cuprins.

Soldaţii, scăldaţi de lumina palidă, pe moarte, a unei lampe, ce atârnă de tavan, curând căzură în braţele lui Morfeu.

Numai plautonul, ce măsură cu paşi lungi tărăgănaţi lungişul plutonului, de mai tulbură — cu sunetul, ce se producea la atingerea potcoavelor de asfaltul rece — pacea somnului.

Petrea Chiriţă — inghemuit sub pătura caldă, nu se poate bucura de ceasul odihnei. Gândurile lui sburau hei!... tocmai la satul lui departe de câteva poşte... Farmecul aducerilor aminte îi încălzia inima când îi treceau pe dinainte fiinţele şi locurile dragi lui, şi i umplea sufletul de revoltă, când în depănarea firului lor, privirea-i plecată din ochii pe jumătate închişi, i-se oprea în poliţele sprijinite de păreţii plutonului, cu raniţele şi garniturele de serviciu aşezate în clit.

Se vedea în satul lui... crescând în bucuria părinţilor săi şi veselindu-se în mijlocul frumseţilor şi a darurilor, cu cari Dumnezeu a împodobit ţarinele si pădurile. Slobod în mişcări, slobod în gândiri, cutrierând în zilele de muncă lanurile aurii de spicele grâului, copt în bătae de soare, ori prin luncile cu iarbă lungă, verde, pătată de vetre de sulcină şi căpriţă.

Apoi i-se înfăţişau în minte serile dulci, ticnite, trecute cu ibovnica lui în taina pomilor din livadă şi în mirosul florilor de liliac sau de cireş. Atunci simţea că tot trupul i-se moaie, iar mintea i-se perde.

Trecuse aproape două luni de când stejarul falnic, mândru, trebuia să-şi încline fruntea la porunca celui din urmă păducel obraznic... A te mişca după comandă, a cugeta după comandă erau lucruri, ce nu se potriveau cu firea lui pătrunsă, prea mult de darurile libertăţii!... Dar... totuşi sufletu-i prins în pânza ţesută din firul nădejdii, că timpul trece iute şi viaţa de cazarmă mai e presărată cu prilejuri când mai poţi trăi viaţa liberă — cum fusese acum cu permisia — îl întărise şi-l făcuse să-şi înece năcazurile în tăcere şi să 'ndure totul fără murmur!...

Ce ar fi, se gândi el a doua zi, dac'ar pleca aşa într'o doară să-şi mai întărească sufletul la sfaturile şi încurajările părinţilor lui?!... I-s'ar părea, că un ceas de vedere a locurilor, unde şi-a petrecut anii frumoşi ai copilăriei, i-ar dărui un an de viaţă. Şi ce ar zice Ancuţa, pe care-o jurase pe muchea toporului »că de muche de topor să moară, de nu l'o aştepta până şi-o mântui armata!« . . . .

Sus stăpâneau nouri negri, plumburii şi pusderii de fulgi roiau prin văzduhul întunecat. Vântul plângea cu jale... urla prin văgăunile câmpului pustiu şi valuri mari de zăpadă măruntă erau purtate, în jocul sburdarnicului viscol învăluind singurătatea mută în ceaţă fumurie. Un cârd de corbi flămânzi — cronconind în sburat rotitor — se învârtesc prin trenţele de fulgi, ce cad cu nemiluita.

Petrea Chiriţă, stăpânit de vraja dorului de casă, se avântă în neştire, singur pe drumul întroenit, însemnat pe margine cu şarampoi, legaţi prin fire de sârmă. Troene de omăt îl întâmpină în negura ninsorii şi snopi de nea îi sunt asvârlite în faţă de vântul, ce plânge prin sârma şi şarampoii de telegraf. Natura pare, că se resvrătise, pentru a face să se întoarcă la datorie!... Dar dorul de casă îl imputerniceşte şi-i dă taria să străbată troenele cât casa şi să răpue — înfruntând puterea viforniţei.

Către sară ajunse la pădurea, ce-l mai despărţea de satul lui. Păşea încet, abea ducându-şi trupul frânt din lupta cu crivăţul, care voia să facă din el o jucărie. Lihnit de foame, puterile i-se sleiseră.

La dosul copacilor, puterea viscolului — frânt de dârzenia lor — se mai muiase.

Petrea se puse jos, la cotitura drumului, ca să-şi mai odihnească mădularele obosite.

Pe spărtura pădurii tăiată de firele de sârmă, zăpada purtată de viscol, ca nişte aripi albe — se aşază în pulbere albă, cernindă, la dosul cotiturii.

Vântul, vâjăind în şuere de jale, prelungi, plângătoare, suspină printre ramurile copacilor uscaţi, îmbrăcaţi în haina albă a zăpezii îngheţate. Un vuet surd, în ţipete de moarte aci tari, ameninţătoare... aci domolite, se ridică şi pluteşte de-asupra pădurii pustii. Slăbit de foame şi sdrobit de obosală, frigul îl pătrundea tot mai mult, de-l răsbea la oase. O greutate mare i-se lăsa asupra pleoapelor, cari i-se închiseră în cântul pădurii răsvrătite. Gândurile îi sburară iar spre a-i săi.

Se vedea lângă părinţii şi fraţiorii, cari-l primeau cu braţele deschise şi cu bucuria revederei pe faţă...

Cum se mai minunau ei de hainele lui cu nasturi strălucitori şi cum îşi destăinuia viaţa lui de cazarmă cu vorbe bune, ca să nu le strice inima. La căldura moleşitoare din casă şi în sorbitul vinului fiert cu scorţişoară, zahar şi piper negru, trupul şi mădularele i-se desmorţeau. Apoi iute i-se înfăţoşa chipul Ancuţii cu bujorii ce-i înfloreau în obraz, cu privirea ei dulce,

Cum să-i zicem?

Dăm loc următoarelor rânduri, cari ilustrează cum nu se poate mai viu *propaganda secretă* anti-română şi contrară bisericei române unite a *episcopului Mailath* din Alba-Iulia:

Cum să-i zicem acelei manopere a on. domn director al gimnaziului romano-catolic din Braşov, *Buslig Iozsef*. pe care o întrebuinţează faţă de şcolarii români gr. catolici şi faţă de părinţii lor, în timpul din urmă? Poate că nu greşim dacă îi zicem proselitizm uricios. E adecă vorba de catechizarea acestor şcolari, cari întotdeauna până acum au cercetat orele de religie ţinute de subscrisul în Braşov în fiecare săptămână, de 10 ani încoace, şi în care lucru până acum nimeni nu s'a amestecat în modul precum se amestecă acum numitul domn director. Domnia sa ar vrea să constrângă pe elevii gr. cat., ca să înveţe religia rom. cat. Spre scopul acesta a trimis părinţilor şcolarilor spre subscriere câte o declaraţie, scrisă în limba maghiară, de următorul cuprins:

Declaraţie. Eu subscrisul, fără de vreo constrângere din altă parte, şi fără de a fi influinţat de cineva, îndemnat numai de chibzuiala cu grijă asupra intereselor fiului meu, prin aceasta vin a-mi da deplina învoire părintească, ca fiul meu N. N. elev de religia gr. cat, de acum să-şi ia instrucţia religioasă împreună cu elevii rom. catolici ai liceului rom. cat. din Braşov.

Mă mai simt îndemnat la aceasta cu deosebire pe urma faptului, că în Braşov nu este preot greco-catolic, apoi cu gândul, ca fiul meu, pe care îl cresc cu jertfa grea a banului, să poată fi totdeauna în grijă şi disciplină bună, şi să primească o temeinică educaţie religioasă.

— Noemvrie 1907. (Subscrierea.)

Arătându-mi unii dintre părinţii elevilor această declaraţie, m'au întrebat că ce rost are şi ce e de făcut cu ea? Eu văzând textul declaraţiei, — care m'a surprins prin cinizmul ce dovedeşte, şi prin neadevărurile ce conţine — am rămas consternat de cutezanţa, cu care numitul dn. director se amestecă într'o chestiune, care nu-l priveşte nici decum, adecă în chestiunea catechizării şcolarilor români gr. catolici, care este un drept inalienabil al unei fie-care biserici şi religiuni recunoscute prin legile patriei noastre. Acest amestec nepoftit al domnului director Buslig este un atentat indirect la drepturile autonome ale bisericei mele gr. cat., a cărui modest reprezentant, prin numire legală şi aprobare ministerială — în Braşov sunt subscrisul şi deci trebue să protestez contra lui cu tărie. Declar de neadevărată afirmarea că de şcolarii români gr. cat. nu s'a ţinut şi nu se ţine seamă, ca să fie instruiţi în religiune şi morală, biserica noastră s'a îngrijit şi să îngrijeşte şi acum de creşterea lor şi de instrucţia recerută în ale credinţei şi moralei şi aceasta o ştie prea bine directorul Buslig, care la începutul anului şcolar curent — după obiceiul din trecut — mi-a transpus conspectul şcolarilor gr. cat. dela acel gimnaziu, ca să-i ştiu, cari sunt, şi să-i catechizez.

Declaraţia însaşi, dată părinţilor spre subscriere, nici nu se poate provoca la vre-o lege ori paragraf de lege, ci ia lucrul aşa pe departe şi învălit în aparenţe, căci aşa se prezentă întotdeauna lucrurile nelegale, în cuvinte şi haine frumoase, ca să inducă pe părinţi în eroare.

Deoarece la repeţitele mele reclamări în această cauză, d-l director din vorbă, perzistă — se vede — în manopera de a sili pe şcolarii români să înveţe altă doctrină decât a bisericii lor proprii şi dela preotul confesiunei lor proprii, spre curmarea abuzului şi al amestecului ilegal, am cerut intrevenirea factorilor competenţi superiori, cari vor aduce — am speranţă — la un echitabil rezon pe desnumitul director Buslig, care în loc să ţină d-sa însuşi mai presus de toţi cumpăna dreptăţii dând unui fiecăruia, ceea-ce prin legi i-să cuvine — suum cuique — să face asupritor şi caută vrajba.

Tohanul-vechiu, 22 Noemvrie 1907.

Moise Brumboiu,
paroch, administrator şi catechet gr. cat. în filia Braşov.

---

blândă, ce-i plecă din ochii albaştri, ca seninul cerului, cu sânul ei cald, pietros, gata să spargă cămaşa de borangic, ce-l ascundea.

Ce măreţ i-se înfăţoşa viitorul!... Inaintea altarului, împodobiţi cu peteală şi flori, preotul binecuvintează însoţirea!...

In vâjăitul viscolului năprasnic, ce se strecură printre ramurile uscate, ca nişte oase, aude cântecul melodios al unei cete de îngeri, ce fâlfăe cu aripele lor pe sub bolta, sprijinită de catapeteazma cu chipuri sfinte.

Din mulţimea ce-i încunjura, se desluşi fiinţa plină de ură a sergentului major, care în repezire duşmană îi prinse mireasa de mână tărând'o după el în fugă vrăjmaşă.

Petrea Chiriţă, scoţând un gemăt înfiorător în pustiul din cuprins, cu cea din urmă mişcare, îşi prăvăli trupul înţepenit în şanţul şoselei.

De deasupra fulgii cădeau mereu şi valuri, valuri de omăt, mânate de vântul, ce urla printre crăcile copacilor, se aşterneau peste corpul neînsufleţit din şanţul dela cotitura şoselei!...

Th. Popovici-Griviţa.

Cronica din afară.

Criza financiară din America. — Se anunţă din Washington că senatorii şi membrii congresului au făcut demersuri pe lângă preşedintele Roosevelt ca să întemeieze o mare bancă centrală. Roosevelt a promis tot concursul în această privinţă. Piermont Morgan l'a vizitat zilele aceste pe Roosevelt şi se crede că acesta i-a citit o parte din adresa pregătită pentru a fi citită în faţa congresului, şi în care se ocupă şi de situaţia financiară. A fost vorba la această întrevedere şi de tratativele cu banca franceză.

Situaţia financiară a Rusiei. — Corespondentul din Petersburg al ziarului »Petit Parisien« a fost primit de ministrul de finanţe Kokovtzew, care i-a declarat următoarele: »Anul acesta îl vom încheia fără greutăţi financiare. Incasările merg bine, şi dacă împrejurări neprevăzute nu se vor ivi, atunci disponibilul ne va ajunge pentru a face faţă nevoilor. Mai puţin clară e situaţia pentru 1908, în care vom intra cu un deficit de 190.000.000. E drept că acest deficit nu e prea mare; totuşi nu putem ascunde că la anul nu vom fi în stare să facem faţă nevoilor numai cu veniturile normale. După seceta din astă toamnă vom avea o recoltă rea. Incasările vor fi şi ele proaste. Cu toate acestea situaţia pare a se îmbunătăţi şi sper că nu vom fi siliţi a căuta bani imediat, aşa că vom putea aştepta până îi vom găsi în condiţii bune.

Situaţia în Portugalia. — Din Lisabona se comunică, că din loc competinte se desmint zvonurile cu privire la neînţelegerile ce ar exista în sânul familiei regale. Prinţul moştenitor e prea tânăr încă, ca să facă politică. Ştirea că parte din armată şi flotă s'ar fi unit cu opoziţia, nu corespunde adevărului. Ofiţerii portugezi fac într'adevăr politică, dar cea mai mare parte a armatei şi marinei e loială. E adevărat că la Lisabona s'au descoperit bombe, dar nu e vorba de nici un atentat. Situaţia e critică prin faptul că poporul nu e încă pregătit pentru o constituţie după modelul celei engleze.

STIRILE ZILEI.

— 14 Noemvrie v.

Comitetul societăţii pentru fond de teatru român a votat în şedinţa sa de eri d lui Dr. Tiberiu *Brediceanu* o sumă de 700 cor. pentru tipărirea celor 40 de melodii (cântece şi jocuri naţionale) armonisate şi aranjate pe note de d-sa.

Reprezentanţa oraşului Braşov, a ales în adunarea de astăzi pe următorii funcţionari orăşeneşti: senator III-lea Fritz Fabritius, senator IV Al. Szabo, asesor orfanal Fritz Lurtz, locţiitor de căpitan al poliţiei R. Bolesch, comisar de poliţie I E Krummel, comisar de poliţie II E. Schullerus, notar II J. Jacobi. notar III I. Reinisch, notar IV A. Schadt, concipişti W. Riemer şi Dr. Bacu.

Veşti îmbucurătoare din Basarabia. »Viitorul« publică o corespondenţă mai lungă din Chişineu, în care aflăm următoarele constatări îmbucurătoare: Cât de mult a pătruns dorul de cultură naţională în Basarabia, se pote vedea şi din faptul că se simte trebuinţă până şi la sate de literatura şi muzica moldovenească. Prin Basarabia de sud ţăranii şi acum aşteaptă sosirea »Gazetului moldovenesc«, care era pentru ei hrana sufletească cea mai trebuincioasă şi nu se pot împăca cu ideea că foia lor iubită să poată dispare într'o bună zi. Nevoia culturală a pătruns şi între învăţătorii, din mijlocul cărora se proectează editarea unei reviste culturale moldoveneşti şi va pare ciudat, că între propagatori sunt chiar ruşi. Dar lucrul este explicabil: Majoritatea elevilor lor sunt moldoveni şi ruşii au de învins în răspândirea instrucţiei o dublă greutate. Prin unele sate se organizează de către învăţători serbări cu coruri moldoveneşti după modelul primei serbări date în Chişineu prin Noemvrie trecut, iar într'un sat din preajma Chişineului se proectează înfiinţarea unui teatru sătesc. Piese de Alexandri sau de alţi autori vor fi studiate de învăţător cu elevii, cari vor forma şi coruri cari au asupra poporului o mare influinţă. Toate aceste începuturi frumoase, au desigur nevoe de o cât mai caldă încurajare din partea iubitorilor de cultură poporală şi lor le incumbă şi greul rol de a da curentului o direcţiune sănătoasă şi potrivită cu firea poporului.

Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur numără, precum ni se scrie, cu bucurie între membrii săi fundatori pe d-l şi d-na Constantin şi Iuliana Cothişel — preot gr. or. în Certege, — înscrişi între membrii Reuniunei cu frumoasa sumă de 100 cor.

Dela direcţiunea financiară. In zilele de 4— 6 Decemvrie a. c. va avea loc licitaţia publică pentru darea în arândă a accisului de vin şi carne, în comuna Christian. Preţul de strigare 3820 cor. 02 fil. Informaţii amănunţite la direcţiune.

Sinuciderea unui celebru artist de operă. Se anunţă din Beyreuth, oraşul cu teatru special şi esclusiv pentru operele lui R. Wagner, că cel mai bun cântăreţ din aceste opere Teodor Bertram şi-a luat viaţa prin un glonţ de revolver. Cauza ar fi perderea glasului său admirabil ceea-ce jicnea mult ambiţia lui.

Fişpan al Maramureşului va fi numit Al. Wekerle jun., fiul primului ministru, în locul lui Ferényi, a cărui dimisie este ca şi sigură.

O reprezentaţie filantropică, festivă, va da proiectograful »Colosseum« la 3 Decemvrie, în beneficiul sanatorului de tuberculoză, al societăţii »Archiducele Iosif«. Pentru aceasta reprezentaţie, care va avea un program bogat şi cu totul nou, orchestra militară este pusă gratuit la dispoziţia publicului. In vederea scopului nobil, direcţiunea teatrului electric, roagă corporaţiile civile şi militare, să ia parte în număr cât mai însemnat.

Bacşişuri imperiale. După o statistică publicată de curând asupra bacşişurilor primite de servitorii dela castelul Windsor din Anglia s'a văzut că împăratul Wilhelm al Germaniei, în ultima sa vizită a dat 2 mii lire sterlinge, (aproape 50 de mii de lei), împăratul Nappleon al III-lea 1500 de lire, ţarul Nicolae al II-lea 2000, iar Wilhelm împăratul Germaniei, la prima sa vizită 500 de lire.

Dinamită într'un conservator. Din Petersburg se anunţă că la conservatorul de muzică s'a descoperit, în timpul repetiţiei generale a unei simfonii, o cantitate de 10 kg. dinamită. Explozivul fusese întrodus de un funcţionar al conservatorului. Se făcea repetiţia generală şi asista un public foarte număros compus din elita capitalei. Prin descoperirea dinamitei s'a evitat o mare nenorocire. Funcţionarul bănuit a dispărut.

ULTIME STIRI.

Budapesta. 27 Nov. Şedinţa Camerei ungare de Marţi. Inainte de ordinea zilei se încinge puţină discuţie, între Polonyi şi Wekerle asupra unei petiţii. Urmează la ordinea zilei raportul comisiei de imunitate în chestia deputatului *Al. Vaida.* Raportul e făcut de Hedervâry şi se cere, după cum ştim, trecerea la ordinea zilei. *Nagy György* face propunerea de a nu se constata violarea imunităţii. Vaida a vătămat, spune, ideia de stat maghiar. Indignarea deputaţilor a fost justă, apoi Vaida a părăsit sala din laşitate. Pentru cuvântul din urmă, presidentul Justh îl chiamă la ordine. *Kecskemethy* strigă: trăiască Nagy! Presidentul îl chiamă de asemenea la ordine, şi ameninţă să-l dea la comisia de imunitate. *I. Maniu* spune că prin scoaterea afară a lui Vaida, s'a dat o lovitură suveranităţii parlamentare... Deşi cei ce au săvârşit faptul caută acum a nega... (strigăte sgomotoase: Nu tăgăduim! Iară începi a te obrăznici? — Prezidentul chiamă la ordine pe Maniu!) Propune constatarea evidentă a violării imunităţii. — Tot în chestia asta se scoală să vorbească croatul *Lorkovici*, dar numai decât isbucneşte un sgomot infernal. „Ce treabă aveţi cu el! Staţi în linişte! Vă dăm afară şi pe voi! Ungureşte, ungureşte!“ Olay cere cuvânt la regulament. Prezidentul sună necontenit, dar sgomotul creşte, în loc de a înceta. Când prezidentul, abia auzit, ameninţă cu suspendarea şedinţei, din toate părţile se strigă: mai bine suspendează!! Strigătele urmează: „Nu-i iertat croaţeşte. Duceţi-vă acasă! Suntem în parlamentul maghiar! Şezi acum, şezi! Obrăznicie! Nemernicie! Nu ne aţâţaţi cu limba voastră câinească!“ Amândoi *vicepresidenţii* strigă cât pot: să nu-i ascultăm! Mai mulţi deputaţi kossuthişti vin în stânga la băncile croate şi strigă de acolo. Aceştia strigă de asemenea. Fiecare în limba lui, de nu se pot înţelege. *Preşedintele suspendă şedinţa.* In pauză vine *Wekerle* între croaţi şi, cu gesturi iritate şi faţa aprinsă îi făcea atenţi la celea ce pot urma. Când prezidentul deschise iarăşi şedinţa, amândouă părţile încă erau în plină ceartă, de aproape. Lorkovici n'a mai luat cuvântul. *Ştefan C. Pop* ia la cunoştinţă numai partea întâia din raport. Face propunere concretă şi el de a se constata evident violarea imunităţii.—Se urmează discuţia tarifului până la al 17-lea articol.— Wekerle cere să se suspende discuţia tarifului şi să se pună la ordinea de zi, proiectul de autozare. Disidenţii *Farkasházy*, *Polonyi şi Nagy Gy.*, găsesc înparlamentar acest procedeu. Discuţia e aprinsă. Lui Nagy, prezidentul îi suprimă cuvântul. Héderváry îi acuză pe disidenţi de complicitate cu Croaţii.

Budapesta, 27 Nov. Este iminent un nou conflict între prezidenţi, fiindcă în şedinţa de ieri, Justh a dat drept lui *Lorkovici* să vorbească croăţeşte în chestia Vaida, prin ce se stârni şi mai tare furtuna.

Bibliografie.

In institutul grafic „*Minerva*“ au apărut din nou o serie de cărţi literare scrise de scriitorii noştri cei mai buni ele sunt:

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejemie“ 2 cor.

Guy de Maupassant „Povestiri alese traduse de M. *Sadoveanu.* 2 cor.

Octavian Goga „Poezii“. 1 cor.

Zaharie Bârsan „Poesii“ 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) “Cărticica Plugarului“ — 50 bani.

Se pot procura şi prin tipografia şi librăria A. Mureşianu.

„O rosă veştejită“ cu text nemţesc după Heine şi românesc de Matilda Cugler-Poni pentru voce şi pian. Preţul 1 coronă, plus 5 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Nr. 13351/907.

Publicaţiune de licitaţie.

Amăsurat resoluţiunei scaunului orfanal orăşenesc din **22 Nov. a. c. Nr. 2800/907** şi în urma cererii dată de **Ana Thrul**, reprezentată prin adv. Dr. Nicolae Mănoiu referitoare la încassarea sumei de 480 cor. c. s. c. pentru copilele ei minorene **Ana** şi **Ema Thrul** se ordonează în contra lui Alajos Thrul licitaţie publică având a se vinde următoarele obiecte pennorate conform dispoziţiunilor §§. 67—74 din Art. de Lege XLIV. ex. 1883.

Licitaţiunea se va ţinea la **7 Decemvrie 1909** punct la **9 oare a. m.** în locuinţa lui **Alajos Thrul** din Braşovul-vechiu, Strada de mijloc Nr. 64.

La vânzare se vor expune următoarele obiecte:

1. Un credenţ de cuină cu sticlă preţuit 16 coroane.
2. Un coastin de stejar 10 cor
3. Cinci scaune cu perini 10 cor.
4. Cinci scaune de lemn 5 cor.
5. O masă de cuvnă . 3 cor.
6. Un cufăr . . . . 2 oor.
7. Două table de desemn 1 cor.
8. Un scaun de strujit 4 cor.

Condiţiunile de licitaţie sunt:

1. Obiectele singuratice pennorate se vor vinde necondiţionat chiar şi sub preţul de estimare.
2. Preţul are a se solvi imediat.

Brassó, în 26 Novembre 1907.

Perceptoratul de dare orăşănesc.

(3095,1—1.)

„ECONOMUL“,
institut de credit şi economii în Cluj

publică prin aceasta concurs pentru ocuparea unui post de

practicant

dotat cu un salar anual de **960 cor.** şi cuartir în natură.

Doritorii de a ocupa acest post au să dovedească, că au absolvat o şcoală comercială şi că cunosc pe deplin în vorbire şi scris afară de limba română şi cea maghiară şi eventual şi limba germână.

Cei cari au deja praxa în afaceri de bancă vor fi preferiţi.

Petiţiunile au a se înainta subsemnatei direcţiuni cel mult până **în 15 Decemvrie a. c.**, iar postul e a se ocupa imediat după alegere.

Cluj, 26 Novembre 1907.

(3096,1—1), **Direcţiunea.**

Candidat de advocat

se primeşte în cancelaria subsemnatului advocat în Braşov pe lângă condiţiuni favorabile.

(3086,3—3.) Dr. N. Mănoiu.

Se caută la firma d-lui Petru Pavel & Cie, magazin de haine în Braşov, **3 calfe militare** şi **2 civile**, cari pot întra imediat la lucru. (3087,4—2.)

La Tipografia şi Librăria
A. MUREŞIANU Braşov.

Se pot procura

următórele cărţi literare dela scriitorii noştri de valóre:

	Cor.
Alexandri: „Poesii“ (30 banî porto)	1·50
„ „Teatru“ I, II, III à . .	1·50
„ „Proză“	1·50
Alexandrescu: „Versurî“	1.25
Brătescu: „Nuvele“	1·50
Bolintineanu: „Poesii“	1·50
Negruţii: „Proză“	1·50
Constanţa Hodoş: „Frumos“ . . .	1·50
Ispirescu: „Basme“	1·50
Gorun: „Taina a şasea“	1·50
Leca: „Tainele cerului“	1·50
Pann: „Povestea Vorbei“	1·50
Negoescu: „Fabule“	1.21
Livescu: „Nu se cuvine“	500.
Jules Brun: „Moşnégul de la munte“ (roman)	1.50
Bârsan: „Popasuri vânătoreşti . .	1·50

Ne mai pomenit de ieftin!!

600 Obiecte numai cu Cor. 1·85

un ciasornic Precision cu mers regulat 36 oare cu un lanţ de aur; 1 ac de cravată cu brilant Simili; 1 inel cu petrii imit. pentru bărbaţi şi dame; 1 garnitură frumoasă constând din manjete, gulere şi nasturi 3% aur-double; 6 basmale de in; 1 Colier din circa 150 margaritare orientale, podoabă modernă pentru dame; 1 oglindă cu etui pentru dame: 72 condee engleze pentru cancelarie şi 395 obiecte folositoare în casă. Toate la olaltă cu ciasornicul, care singur face bani, costă **Cor. 1·85**. Se pot procura cu rambursă seau trimiterea sumei înainte, dela Magazinul de Export

H. SPINGARN, Krakau nr. 119.

N. B. Cine cumpără mai mult ca un pachet dau în fie-care un briceag.

De nu convine se returneeză bani.

Viţe nobilitate

lifereazâ **cu garanţie, asortiment bogat** de tot soiul, firmă de mulţi ani recunoscută ca prima şi foarte solidă:

Prima Pepinerie cu viţe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaş [Ardeal].

Cereţi Catalogul preţurilor!

Catalogul conţine scrisori de recunoştinţă din toate părţile ţerei. Fiecare proprietar de vii se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

[3012,17—47.]

La prea Înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. şi reg.

A XXXVIII. LOTERIE de Stat c. şi r.

pentru scopuri de binefaceri civile.

Loteria acésta unică în Austria concesionată conţine **18.389 câştiguri în bani gata** cu suma totală de **512.980 Cor.**

Câştigul principal 200.000 coróne bani gata.

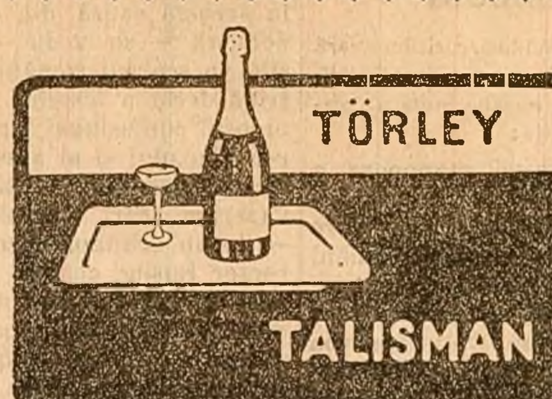
Tragerea urméză irevocabil la 19 Dec. 1907. Un los costă 4 coróne.

Losurî se capătă la secţiile loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanţî de loterie, Traficî, la oficiile de dare, poste, telegraf şi căi ferate, zarafii etc. Planurî pentru cumpĕrătorî gratis.

Losurile se trimit franco.

Direcţia c. r. a loteriei.
Secţia loteriei de stat.

(2591.17—10).

La Tipogratia şi Librăria A. Mureşianu, Braşov.

Important pentru vêndĕtorii de cărţî prin oraşe şi têrgurî este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumneḑeu“

pentru credincioşii de religiunea ortodoxă română, cuprinḑênd rugăciunî de dimineţa şi de séră, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum şi la alte multe rugăciunî folositóre 56 la numĕr pe 255 paginî, format octav mic.

Acésta carte de rugăciunî artistic legată este prima la Românî, carî până acuma se închinau din cărţî subred legate şi ordinare. Acuma nu trebue sĕ stăm în privinţa acésta mai prejos de cărţile de rugăciune ale celorlalte naţionalităţî. Prin cartea de rugăciune *„Lauda lui Dumneḑeu“* s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumósă şi se póte căpĕta în diferite legăturî dela mai simple până la mai luxóse şi tóte în preţ fórte moderat.

Preţul lor este:

	Cor. b.
Legătură trainică négră şi aurită cu séu fără chip sfânt	—.90
Imit. de fildes în alb séu negru	1.60
„ „ „ cu încheietóre	1.80
„ „ „ cu cadriu argintat şi închiḑĕtóre	2.10
Imit. de fildes cu catifea şi închietóre	2.65
„ „ „ cu catifea şi podóbă mai mare	3.10

Vinḑĕtorii de cărţî primesc un rabat mai considerabil.

Tot asemenea atragem atenţiunea publicului asupra *„Cartei de rugăciune“ întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca* cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuţî, care carte format mic octav, cuprinḑênd asemenea tóte rugăciunile nóstre folositóre ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toţî şcolarii.

Preţul acestei cărţî:

In pânză négră . . . . cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxósă . . . . . . cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare . . . cor. 1.40

Tóte acestea se pot procura prin Tipografia şi Librăria A. Mureşianu, Braşov, unde au sĕ se adreseze şi vêndĕtorii.

TIPOGRAFIA
A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inuluî Nr. 30.

Acest stabiliment este provĕḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a puté esecuta **orî-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ŞI COLORÎ.

CĂRŢÎ DE SCIINŢĂ,
LITERATURĂ ŞI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINŢĂ ŞI ÎN COLORÎ.

ANUNŢURÎ.

REGISTRE şi IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciurî.

BILANŢURÎ.

Compturî, Adrese, Circulare, Scrisorî.

Couverte, în tótă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI şi RESTAURANTE.

PREŢURÎ-CURENTE ŞI DIVERSE

BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primesc **în biuroul tipografiei, Braşov Têrgul Inuluî Nr. 30, în etagiul**, îndĕrĕpt în curte. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.